

VOJENSKÁ TECHNIKA ZÁPADU

Náklady na obstarávání, údržbu, provoz a ovládnutí moderní vojenské techniky mnohonásobně vzrostly a velmi podstatně přispěly ke zvýšení celkových vojenských výdajů, které nezdědka dosahují astronomických částek. To vyplývá např. mimo jiné z údajů Institutu pro strategické studie v Londýně (**tabulka 1**).¹⁾

Na vojenském rozpočtu se podílejí výdaje na techniku až polovinou;²⁾ je však značný rozdíl v její skladbě. V technicky nejvyspělejších armádách, kde se již více méně uplatňují vymoženosti vědeckotechnické revoluce, v důsledku nákladného provozu a bezpříkladně vysokých cen se technika málo nakupuje (např. USA). Naopak tam, kde modernizace armády teprve začíná, představují hlavní položku v technice nákupy nebo přechodně neúměrné výdaje na výzkum a vývoj, jako je tomu ve Francii vzhledem k budování nezávislé jaderné síly.

Přitom výše a často i skladba výdajů na techniku se mění podle konkrétních potřeb a situace — někdy velmi rychle. Nejmarkantnější jsou tyto změny v bundeswehru, jak ukazuje **tabulka 2**.³⁾

Ve francouzské armádě se poměr výdajů na běžnou činnost a obstarávání vojenské techniky v posledních třech letech stabilizoval všeobecně na 50 % : 50 %, v americké armádě je v roce 1967/68 poměr 74 % : 26 %.

Vzhledem ke strukturální odlišnosti i určité kamufláži vojenských rozpočtů je nutné všechny tyto procentuální údaje brát s částečnou rezervou. Přesto poskytují orientační pohled na stupeň technizace těchto armád: na 1. místě je USA, následuje NSR a Francie, u níž dojde k přelomu teprve v sedmdesátých letech, kdy budou dokončeny nejnákladnější fáze jejího jaderného vyzbrojení.

Obecně lze konstatovat, že v moderní armádě se pohybují výdaje na nákup techniky v rozmezí 20–30 %, na výzkum a vývoj od 10 do 16 %, na provoz 9–12 i více procent, přičemž v rámci rozpočtu jednotlivých složek ozbrojených sil na provoz a údržbu se vydává až 30 %.

¹⁾ Aerospace International I–II, 1967, str. 62.

²⁾ Vysoké procento vyplývá ze zvláštnosti federálního rozpočtu, který má jen málo položek, neboť většina civilních rozpočtových výdajů se kryje z rozpočtů jednotlivých států Unie.

³⁾ V NSR jen asi 5 %, neboť odpadá výzkum a vývoj strategických a některých jiných bojových prostředků.

⁴⁾ Wehrkunde č. 7, 1967.

Tabulka 1

Stát	Vojenské výdaje v miliónech dolarů		Podíl vojenských výdajů v %	
	1965	1966	na hrubém národním produktu	na státním rozpočtu
Belgie	520	520	3,5	12,0
Dánsko	283	268	2,6	15,0
Francie	4 215	4 465	4,8	21,0
Holandsko	746	750	4,3	16,0
Itálie	1 980	1 982	3,3	16,0
Kanada	1 438	1 461	3,0	20,0
Norsko	270	298	3,9	16,0
NSR	4 607	4 335	5,7	32,0
Portugalsko	230	224	6,5	36,0
Řecko	200	206	3,6	21,0
Turecko	334	377	4,3	21,0
USA	54 200	58 300	8,0	51,0 ^{a)}
V. Británie	5 937	6 081	6,8	18,0

Tabulka 2

Rok	Vojenský rozpočet	
	běžná činnost	obstarávání vojenské techniky, investice
1963	47 %	53 %
1965	56 %	44 %
1967	65 %	35 %
1970	67 %	33 %

Kolik stojí moderní vojenská technika, její provoz nebo výzkum?^{a)}

Umělá kosmická tělesa, řízené střely, jaderné zbraně

USA vydaly na kosmický výzkum v letech 1957–67 na 40 miliard dolarů (dol.); (z toho 2/3 z vojenského rozpočtu).

Jaderné vyzbrojení Francie do r. 1970 má stát 35 miliard nových franků (NF). Do konce r. 1962 stál USA nákup stra-

tegických RS 108 mil. dol., jejich výzkum a vývoj 1327 mil., údržba 1500 mil. dol. Jedna RS Minuteman — přes milión dolarů, její údržba — 20 000 dol. ročně, odpalovací šachta — 550 000 dol.

Operačně taktická RS Sergeant — 405 000 dol., taktická RS Lacrosse — 50 000 dol., RS Lance — 500 000 dol., ruční PLRS Redeye — 6500 dol., jaderná bezzákluzová zbraň Davy Crockett — 1400 dol., PTRS SS 11 — 1510 dol., letecká protizemní RS Bullpup — 2105 dol., oddíl PLRS Hawk — 22 mil. dol., oddíl PLRS Nike Hercules — 36 mil. dol., oddíl RS Pershing — 60 mil. dol.

Náklady na výrobu atomové pumy — 500 000 dol., vodíkové — milión dol., 1 kt

^{a)} Údaje převzaty ze západních zahraničních vojenských časopisů Revue de Defense Nationale, Wehrkunde, Air et Cosmos, Missiles and Rockets, Armed Forces Management, L'Armée, Wehr und Wirtschaft, Flight, Army Research and Development, Electronics.

— 5000 až 6000 dol., gram štěpného materiálu (plutonium) — 14 dol. (na černém trhu 140 dol.).

Jaderný potenciál USA se odhaduje minimálně na 25 000 Mt a zásoby stály tolik, že vyzbrojení hitlerovského wehrmachtu (přímé výdaje 50 mld. marek) se proti tomu jeví skoro jako pakatel.

Letecká technika

Strategický bombardovací letoun B-58 Hustler — 26,7 mil. dol. (= 1,15krát dražší než stejná váha zlata), letoun Vigilant — 17,6 mil. dol. (= tolik jako 880 dělostřeleckých raket Honest John).

Taktické letouny: Starfighter — 5,6 mil. DM (tj. 1,25 t zlata), letoun F-4 Phantom 12—13 mil. DM, F-111 s proměnnou geometrií křídla pro V. Británii — 2,6 mil. liber, průzkumný dvoumotorový vrtulový letoun Mohawk — 4 mil. DM, s kompletním elektronickým vybavením 8—10 mil. DM, bitevní vrtulník AH-56 Cheyenne — 1 mil. dol.

Bojová vozidla

Západoněmecký tank Leopard — 1 mil. DM, ve vyprošťovací verzi — 750 000 DM; britský tank Chieftain — 100 000 liber (1,1 mil. DM), obrněný transportér HS-30 — 500 000 DM, americká 155mm samohybná houfnice — 140 000 dol.

Elektronická a jiná zařízení

Náklady na jednotný systém PVOS států NATO v Evropě — 330 mil. dol., údržba a provoz jednoho ze tří center amerického radiolokačního systému včasného varování před mezikontinentálními raketami — 100 mil. dol. ročně.

Počítač k centrálnímu vyhodnocování radiační situace, schopný zpracovat 1 miliardu údajů za vteřinu — 14 až 16 mil. dol., dělostřelecký počítač FADAC — 1 až 1,2 mil. dol., XAMAX — 80 000 až 100 000 dol., britský dělostřelecký počítač FACE — 30 000 liber.

Systém bezdrátového telefonního spojení RADA pro jednu divizi — 22 mil. dol., malý průzkumný radiolokátor ováže 1 kg — 4000 dol., pasivní infradetektor s dosahem do 600 m — 6000 dol.

Různé

Vývoj balistické ŘS Lance — 175 mil. dol., vývoj protiraketového systému Nike X v letech 1955—65 — 2 mld. dol., vývoj letecké protizemní ŘS Mewerick — 100 mil. dol., vývoj vojskového PL systému Mauler, který byl zrušen a zčásti využit jen pro válečné lodstvo — 200 mil. dol., vývoj Davy Crockett — 28 mil. dol., vývoj motoru pro tank MBT-70 — 10 mil. dol., studie letounu COIN (protiparytzánský) — 1 mil. dol.